

Samenvatting geschiedenis h1 De Eerste Wereldoorlog, democratie en fascisme §1&2 + aant.	
§1 oorlogvoering in de 18 ^{de} en 19 ^{de} eeuw	
Groot belang van de economie	<ul style="list-style-type: none"> In oorlogen is de economische kracht van de oorlogvoerenden van grote invloed <ul style="list-style-type: none"> Oorlog voeren kost veel geld
Groot belang van de technologie	<ul style="list-style-type: none"> Het soort wapens dat in oorlogen gebruikt wordt bepaald de manier van oorlogvoeren Oorlogvoerende staten doen hun best betere wapens te ontwikkelen dan de tegenstanders
Groot belang van het leiderschap	<ul style="list-style-type: none"> Sinds de 18de eeuw werden de meeste politieke leiders ook de militaire leiders <ul style="list-style-type: none"> Hierdoor kwam de strategie en tactiek vaker in handen van 1 man
Publieke opinie van groot belang	<ul style="list-style-type: none"> In de 18de eeuw deed in de meeste Europese staten alleen de mening van de koning ertoe <ul style="list-style-type: none"> De koningen maakten zich alleen druk om de meningen van andere koningen Sinds de F-R kregen de politieke leiders steeds meer met de bevolking te maken <ul style="list-style-type: none"> Mensen werden mondiger <ul style="list-style-type: none"> Steun van de bevolking werd lastiger
§2 de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)	
De directe oorzaak	<ul style="list-style-type: none"> In 1914 werd aartshertog Frans Ferdinand, troonopvolger van Oostenrijk-Hongarije, en zijn vrouw in Sarajevo (Bosnië) vermoord door Servische nationalist <ul style="list-style-type: none"> Hierop stuurde O-H een ultimatum aan Servië waarin geëist werd dat O-H een onderzoek mocht instellen anders zou O-H, Servië de oorlog verklaren <ul style="list-style-type: none"> Servië weigerde dit (28 juli 1914) O-H kreeg steun van Duitsland (de Centralen) De tegenstanders van de Centralen werden de geallieerden genoemd en zij werden geholpen door het Turkse rijk Servië kreeg steun van Rusland Duitsland viel België en Frankrijk aan en Engeland verklaarde Duitsland de oorlog Later verklaarden de VS en Italië de Centralen ook de oorlog
Dieperliggende oorzaken	<p>Nationalisme in de Europese staten</p> <ul style="list-style-type: none"> In de 19de eeuw wilde ieder land het machtigste zijn en daarom werden andere landen al gauw als concurrenten gezien <p>Het ontstaan van verschillende bondgenootschappen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tegen het eind van de 19de eeuw sloten veel staten bondgenootschappen met een of enkele andere staten <ul style="list-style-type: none"> Zij zouden elkaar helpen bij conflicten Men dacht dat bondgenootschappen de kans op oorlog zouden verkleinen <ul style="list-style-type: none"> Maar dit bleek niet te kloppen aangezien het ene land het andere mee de oorlog mee in sleurde
Wat veranderde in de oorlogvoering	<ul style="list-style-type: none"> De eerste oorlog die een wereldoorlog kan worden genoemd Nieuwe tactiek: de loopgravenoorlog <ul style="list-style-type: none"> Om de verliezen van manschappen te beperken aan het westfront groeven de soldaten zich in

	<ul style="list-style-type: none"> - Veel meer propaganda - Betere medische zorg voor de soldaten - De eerste totale oorlog <ul style="list-style-type: none"> o Met totale oorlog wordt een oorlog bedoeld waarbij alle inwoners van een oorlogvoerende staat betrokken worden <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alle jongemannen moesten hun dienstplicht vervullen ▪ Talloze mannen en vrouwen werken in fabrieken die de soldaten moesten bevoorraden ▪ Iedereen kreeg te maken met maatregelen die de regeringen troffen ▪ In de massapers en in bioscoopfilms werden de burgers opgeroepen hun regering en hun troepen te steunen ▪ Het aantal slachtoffers was enorm
<p>Gevolgen van de oorlog</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Miljoenen slachtoffers - Kaart van Europa verandert grondig <ul style="list-style-type: none"> o Polen, Finland, Estland, Letland en Litouwen werden zelfstandige staten o O-H werd gesplitst in 2 staten en verloor Zuid-Tirol, Triëst en alle Slavische gebieden o Duitsland moest Elzas-Lotharingen aan Frankrijk afstaan en België, Denemarken, Litouwen en Polen teruggeven o Tsjecho-Slowakije en Joegoslavië werden nieuwe staten - Grote verbittering onder de Duitse bevolking
Aantekeningen	
<p>H1 §1</p>	<p>Wat?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gevoel van saamhorigheid van een volk / gevoelens van superioriteit d.o.v. andere volken / zelfbeschikkingsrecht / liefde voor je vaderland <p>Wanneer?</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19^e eeuw n.a.v. de F-R het nationalisme groeide <p>Waarom wordt het nationalisme aangewakkerd?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frankrijk Bismarck: architect van de staat Duitsland Wilhelm van Pruisen: eerste keizer van Duitsland Duitsland lokt een oorlog uit met Frankrijk 1870-1871 Duitsland wint en neemt Elzas-Lotharingen in beslag en roept in Versailles (grote vernedering voor Frankrijk) het keizerrijk Duitsland uit <p>Als gevolg van de Frans-Duitse oorlog wil Frankrijk wraak → groei nationalistische gevoelens in Frankrijk</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Oostenrijk-Hongarije O-H bestaat uit veel verschillende volkeren die zich begin 19^e eeuw bewust worden van hun eigen nationaliteit Bovendien neemt in 1908 O-H, Bosnië in beslag tot grote woede van Servië Waarom? Er wonen veel Serven in Bosnië die liever bij Servië horen dan bij O-H <ol style="list-style-type: none"> 3. Duitsland

<u>Keizer Wilhelm I en Bismarck</u> Realpolitik Machtsevenwicht in Europa en daarbuiten behouden d.m.v. bondgenootschappen	<u>Keizer Wilhelm II</u> Weltpolitik Agressieve expansionistische en imperialistische Strategie van Keizer Wilhelm II
--	---

Oorzaak 2: Het moderne imperialisme (1870-1914)

Motieven:

Politieke: macht, status, aanzien vergroten

Economische: goedkope grondstoffen & afzet gebieden

Sociale: beschouwingsopdracht het verspreiden van de Europese cultuur en gezondheidszorg

Duitsland	Wilhelm II	Adelaar / punthelm
Engeland	Queen victoria	Oud/ kroon
Japan	-	-
Frankrijk	Marianne	Haan
Rusland	Nicolaas II	Beer / mutsje
China	-	-

Oorzaak 3 de Engelse en Duitse wapenwetloop

Oorzaak 4 bondgenootschappen

Tripple entente	Tripple alliantie (centralen)
Rusland	Bulgarije
Servië	Oostenrijk-Hongarije
Frankrijk	Duitsland
Engeland	Italië tot 1915
Italië vanaf 1915	Turkije

Oorzaak 5 militarisme (eind 19^e eeuw)

- In de keizerrijken O-H, Rusland en Duitsland speelden het leger en de generale staten een grote rol op politiek gebied. Ook de drie keizers van deze landen waren dol op militair vertoon. De keizers / tsaren kunnen zich onderscheiden op het slagveld door een oorlog te winnen
- Von Schlieffenplan (1894-1905)

Doel: snel via Nederland en België, Frankrijk binnen te vallen om uiteindelijk achter de Franse Linies terecht te komen. Duitsland wilde namelijk voorkomen te moeten vechten aan twee fronten

- Neutraliteit van Nederland wordt niet geschonden
- De Duitse troepen trekken België binnen doordat de Belgische burgers zelf ook de wapen oppakken (franc-tirreurs / burger soldaten). Dit heeft tot gevolg dat Frankrijk meer tijd heeft om zich voor te mobiliseren waardoor het von schlieffenplan mislukt

Oorlogsvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Gehele beroepsbevolking mannen (en vrouwen) worden ingezet om de oorlog te winnen • Daarnaast wordt de burgerbevolking een doelwit • De onbepaalde duitsboten oorlog (1915) <ul style="list-style-type: none"> ○ Alle schepen die zich in Duits vaarwater bevonden werden gedeporteerd door Duitse onderzeeërs • Westfront = bewegingsloze oorlog • Oostfront = bewegings oorlog (Rusland – Duitsland)
----------------	--

1917 is een beslissend jaar in de oorlog

- In 1917 breekt de Russische revolutie uit. En uiteindelijk nemen de communisten onder leiding van Lenin de macht over
- Lenin tekent de vrede van Brest-Litovsk (1918) met Duitsland: aan het oosten komen dus troepen vrij die naar het westfront kunnen (de wapenstilstand tussen Duitsland en Rusland wordt in 1917 getekend)
- 11 november 11 uur wapenstilstand
- 28 januari 1919 verdrag van Versailles
- Straffen voor Duitsland:
 - Herstelbetalingen
 - Leger <100.000 man
 - Elzas-Lotharingen afstaan aan Frankrijk
 - Rijnland wordt gedemilitariseerd gebied
 - Duitsland moet Kolonies afstaan
 - Duitsland moet gebied aan België en Polen afstaan
 - Duitsland is hoofdschuldige van de 1^e wereldoorlog